

Mic Jurnal al Primărilor

Anul III • Nr. 4 (24) • Aprilie 2018

Tabloul lunii aprilie

Fiecare om, spunea Goethe, ar trebui să privească o pictură frumoasă în fiecare zi din viața sa, astfel încât îngrijorările lumești să nu-i oblitereze simțul frumosului pe care Dumnezeu l-a implantat în sufletul uman. Urmând acest îndemn, vom prezenta lunar, după o riguroasă selecție, picturi semnate de artiști plastici contemporani. Pentru acest număr, am selectat din creația pictorului Emil Grama, lucrarea „Biserica de lângă nori”.

La vernisajul expoziției de pictură, semnată de artistul plastic Emil Grama la New York, s-au rostit multe aprecieri elogioase. Din lipsă de spațiu, o consemnăm pe aceea care aparține directorului Institutului Cultural Român: „Creația lui Emil Grama este de o mare încărcătură emoțională, cu o cromatică unică și inconfundabilă, definitorie pentru artistul român, polivalent și bine cotate atât în țară, cât și peste hotare”.

Prof. Roxana FURDEAN

pag. 2

RECAȘ

pag. 3

SÂNMIIHAIU R.

pag. 4

SATCHINEZ

pag. 5

SĂVÂRSIN

pag. 6

CENEI

pag. 7

TRAIAN VUIA

pag. 8

FÂRLIUG

pag. 9

LENAUHEIM

pag. 10

BUZIAS

pag. 11

PIETROASA

pag. 12

De vorbă cu... Vasile Todî

„Profesorii au un rol esențial în toată perioada în care ne sunt magiștri!”

Pavel TEODOR - Primar al orașului Recaş

La intrarea în Recaş, în spatele unor uși de cetate, aud în amiaza zilei un trap mărunț, copiii ce se joacă de-a căii într-o curte cu vocale. Râd unui gând fără opreliști, oprind în dreptul administrației orașului.

Domnule primar, știu că sunteți presat de neprietenosul timp, dar am o singură întrebare. La o singură întrebare un singur răspuns.

Te rog.

Acordați tuturor instituțiilor aflate pe raza orașului o atenție egală, dar parcă pentru școală aveți o afinitate aparte.

Cine nu are o afinitate aparte pentru școală? Roxana, părinții ne dau viață, familia ne educă în primii ani, școala ne formează, ne deschide ușa către viitor, ne pregătește pentru viața în colectivitate. Iar profesorii au un rol esențial în toată perioada în care ne sunt magiștri. Ei reprezintă, fiecare în parte, un

model pentru elevi, lăsându-și amprenta în mod distinct asupra lor.

Domnule primar...

Măi, parcă ai spus „o singură întrebare”!

Răspunsul dumneavoastră a venit unei constatări și nu unei întrebări. Întrebarea abia acum vine.

Ascult.

Proiectele cu finanțare europeană privind drumurile agricole?

Am demarat de ceva vreme un proiect pentru asfaltarea unui drum agricol care leagă Recaşul, de la piața de vechituri, de Izvin, pe la drumul gării, apoi Izvin – Tancodrom – Pădurea Ianova – Petrovaselo. Mulțumită?

Da.

Rubrica elevilor

Șapte legi pentru 70 de guverne

Dragi elevi, știți că Napoleon Bonaparte a luat cele 14.000 de decrete franceze și le-a transformat în 7 legi? Era prima dată în istoria modernă când legile se aplicau egal pentru toți. Cele 7 legi ale sale sunt atât de impresionante că până în 1960 mai bine de 70 de guverne le-au luat ca model pentru propriile legi...

Crede, dar mai și cercetează

Fapt: știți, poate, că se spune, caz biblic!, că Eva ar fi mușcat dintr-un măr în Grădina Raiului, în Eden, la ei. E fals! Traducerea e falsă, e, de fapt, o adaptare la realitățile solului nostru, unde „Pomul Cunoașterii” nu putea fi decât un măr, cel mai popular fruct prin părțile acestea de lume. Dar acolo, în Israel, se știe că Eva a mușcat dintr-o rodie.

De la doctorul nostru de familie

Of, inimioară...

Riscul de a face o Afecțiune cardiovasculară crește după vârsta de 40 de ani la bărbați și după 50 de ani la femei. Însă, dacă o persoană are o rudă de gradul 1 cu o astfel de afecțiune, riscul crește chiar după vârsta de 20 de ani. În aceste condiții vizita la un specialist cardiolog devine obligatorie pentru a calcula riscul de boală și pentru a stabili un program care să prevină o afecțiune gravă. Cei care au rude de gradul 1 cu o boală cardiovasculară au un risc de 12 ori mai mare decât cele sănătoase, fără antecedente în familie. În cazul celor cu rude de gradul 2, riscul e de 2-3 ori mai mare.

Tema pentru acasă

Sui-generis – sensul și originea expresiei

Sui-generis (ortografiat cu cratimă) este un adjectiv invariabil, preluat din limba latină. La origine, sui-generis era un termen specializat, utilizat în dreptul roman pentru a califica o situație juridică a cărei singularitate făcea imposibilă încadrarea într-o categorie deja existentă, necesitând crearea unor texte specifice. În limbajul actual, sui-generis se folosește și în alte contexte decât cele juridice (și pentru lucruri și pentru ființe), având, în toate situațiile, sensul de special, original, particular; unic în felul său. De exemplu, se poate spune: „Există drepturi sui-generis de proprietate intelectuală”, dar și „Maniera sui-generis de a se exprima a acestui artist mi-a atras atenția”.

De la biroul nostru agricol

S-au aprobat plafoanele alocate măsurilor de sprijin cuplat în sectorul vegetal

Precum și pentru stabilirea cuantumului pe unitatea de măsură aferent acestora pentru anul de cerere 2017, s-a aprobat. Astfel, acestea se vor încadra în suma maximă de 79.161,650 mii euro, în echivalent 364.088,177 mii lei care se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul aprobat Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pe anul 2018 și modalitatea de stabilire a cuantumului pe unitatea de măsură, aferent acestora.

Pagină realizată de Roxana FURDEAN

„E foarte bine că am reușit să închegăm Uniunea Primarilor din Banatul Istoric!”

Viorel MĂRCUȚI - Primar al comunei Sânmihaiu Român

Atunci când, în cadrul colectivului de redacție, mi s-a încredințat pagina comunei Sânmihaiu Român, pentru „Micul jurnal al Primărilor”, buna mea colegă Roxana Furdean a ținut să-mi amintească, rugându-mă să nu uit că, acolo, se află unul din membrii fondatori ai „Uniunii Primarilor din Banatul Istoric”, domnul Viorel Mărcuți, un primar pentru care comuna în care a fost ales să o gospodărească reprezintă o grijă cotidiană.

Domnule primar Viorel Mărcuți, sunteți membru fondator al

„Uniunii Primarilor din Banatul Istoric”, cum vi se pare această organizație?

E foarte bine că am reușit să închegăm această frumoasă „Uniune a Primarilor din Banatul Istoric”. Aici se fac lucruri frumoase și foarte utile pentru edili. Era mare nevoie de o asemenea organizație.

Aveți și un organ de presă?

Da, „Micul jurnal al primăriilor”, un jurnal care prezintă cu exactitate și corect multe aspecte din activitatea primăriilor pentru o mai bună informare a populației. Micul nostru jurnal, dacă tot vorbim despre el, a semnalat - și continuă să o facă lunar - și multe dintre problemele cu care ne confruntăm și, uneori, a venit chiar cu soluții.

Vă întâlniți des în cadrul acestei instituții?

Avem întâlniri periodice, în care discutăm și încercăm să ne ajutăm cu ce putem. Un rol important îl are Uniunea Primarilor din Banatul Istoric și în ceea ce privește latura culturală.

Domnule primar, cunosc interesul pe care îl prezentați fondurilor europene, aș dori să aflu de la dumneavoastră cât de mare e birocracia în atragerea fondurilor de la Uniunea Europeană?

Ca să vorbim de AFIR, fiindcă acolo e problema

și cu această instituție noi lucrăm, drept să spun, lucrurile se mișcă mult mai bine, față de anii din urmă. Acum, domniile de acolo sunt mai receptivi și mai atenți cu noi. Totuși, pașii ce trebuie făcuți pe diferite proceduri au rămas aceiași, inclusiv cu contestațiile. Prin urmare, este multă birocracia în atragerea proiectelor europene și mult de muncă, multă pierdere de timp și extrem de multă hârțogărie. Așa vrea Uniunea Europeană, să poată controla cu exactitate banii pe care îi oferă comunităților. Din cauza legilor actuale, adesea sunt blocate proiectele, iar activitatea trenează mult. Dacă începem primăvara un proiect, după ce trecem etapele, depășim chiar toamna. Atunci să nu se creadă că noi suntem de vină. Noi ne bucurăm la orice moment când reușim să semnăm un contract de finanțare și execuție.

Așadar procedurile sunt multe și birocracia infernală?

Să vă dau un exemplu. Eu am pus un proiect în 2016 pe submăsura 7.2. Este vorba de 8 km de asfalt și pentru grădinița în Utvin. Am trecut de toate etapele și urmează achiziția, în acest an. Toate lucrările le facem pe proceduri. Nu poți evita procedurile. Avem oameni cu care lucrăm. Când ai o lucrare îți iei un consultant cu experiență, că dacă iei unul fără experiență riști să fi blocat. Și acolo mai trec câteva luni până își clarifică situația.

Rubrica elevilor

CUM E CORECT?

Pate sau pateuri? La singular, nearticulat, ambele forme sunt corecte, dar au sensuri diferite: Pate – Pastă de ficat, de carne sau de pește, iar Pateu – Preparat culinar din aluat, cu umplutură etc. Spunem corect, de exemplu: „Am cumpărat un pate de ficat preparat tradițional / Cel mai bun pate este cel fără E-uri” etc., dar „Un pateu cu fructe este mai bun decât un pateu cu brânză / Un pateu bun este cel cu foietaj franțuzesc” etc. La singular articulat, precum și la plural nearticulat sau articulat, formele pentru cele două sensuri sunt identice.

Se apropie vara, se apropie vacanța

Pentru că tot mai mulți cititori ai jurnalului nostru ne-au cerut diverse sfaturi pentru zilele de vacanță, ne-am gândit să le semnalăm câteva date inedite pentru călătoria cu avionul. Astfel, pentru a evita turbulențele și a dormi nestingherit în avion depinde foarte mult de locul pe care îl ocupați în avion. Dacă stați în dreptul aripilor unui avion de mari dimensiuni, care zboară la o altitudine mai mare, veți fi avantajați. Atunci când stați mai aproape de centrul avionului, turbulențele care ridică, înclină, trag sau împing avionul pot fi resimțite mai puțin. Pasagerilor, pe care îi așteaptă un zbor lung sau vor să se odihnească în timpul zborului, le recomandăm să se așeze cât mai departe de motorul avionului. Chiar dacă vederea nu mai este la fel de spectaculoasă ca cea de lângă fereastră, cel mai bun loc pentru a dormi este la mijlocul avionului, lângă culoar.

Cel mai bun loc...

„Îmi doresc ca această rezervație naturală să o exploatăm în modul cel mai frumos!”

Florin Olimpiu CHEAUA - Primar al comunei Satchinez

Satchinez reprezintă pentru localnici și oaspeți un paradis al păsărilor. Mlaștinile care stăpâneau șesul Banatului ofereau, în vremurile vechi, imaginea unei mări liniștite și întinse, înconjurată de înălțimi și dealuri, năpădite de crânguri și stufării.

Despre această rezervație ornitologică, înființată în anul 1942 la propunerea ornitologului Dionisie Linția, cuprinzând terenuri mlaștinoase în aval de Satchinez, supranumită și „Delta Banatului”, loc unde trăiesc 40% dintre speciile de păsări întâlnite pe teritoriul României, primarul comunei Satchinez,

domnul Florin Cheaua, este convins că „printr-un management inteligent rezervația poate fi pusă în valoare în următorii ani.”

Din dorința de a atrage cât mai mulți turiști, domnul primar ne-a spus că: „Îmi doresc ca această rezervație naturală să o exploatăm în modul cel mai frumos, atrăgând într-un fel sau altul turiști, mai ales că în anul 2021 Timișoara devine Capitală Europeană a Culturii și ar fi un punct de atracție. Numai bine am putea atrage turiștii să vadă ceva din frumusețile Banatului, să vadă această Deltă a Banatului”, spune primarul comunei Satchinez.

În 2017, rezervația a avut parte de 100 de vizitatori din țară și din străinătate.

Un grup de 30 ornitologi belgieni și-au anunțat deja prezența în luna aprilie la Rezervația de la Satchinez.

Rubrica medicului veterinar

Semnele clinice ale dalacului la animale

Antraxul - cărbunele, buba neagră sau dalacul - este o boală infecțioasă comună omului și animalelor, fiind întâlnită mai frecvent la paricopitate (bovine, caprine, ovine) produsă de un bacil, *Bacillus anthracis*.

Semnele clinice se manifestă prin hipertermie, precedată de tulburări generale, hiperemia mucoaselor, cordul pocnitor metalic, pulsul filiform, respirația accelerată, dispneica, mersul oscilant, frisoane, hematurie, animalul cade în decubit, are contracții musculare, cu final letal. Cadavrele animalelor cu antrax se balonează imediat, iar la nivelul cavităților nazale, bucală și anală apar scurgeri sangvinolente, acestea fiind primele indicii ale antraxului.

Rapiditatea evoluției simptomelor este în funcție de forma bolii, cu moartea animalului în câteva ore sau la 3 - 6 zile de la debutul infecției.

Dr. Vasile VIȘĂOAN

Sfatul medicului

Ce este astenia?

Ceea ce numim noi astenie de primăvară este, de fapt, o carență de vitamina C, pe care o neglijăm în timpul iernii. Deși nu vorbim de o depresie în toată regula, vitamina C este un tonic excelent și ne poate scoate din butoiul de melancolie”. Cum scăpăm de ea? Pentru prevenirea ei sau pentru atenuarea simptomelor - cele mai frecvente fiind starea de somnolență, nervozitatea, oboseala accentuată și nejustificată - urmați câțiva pași simpli: Stați în aer liber!

Lumina naturală oferă bună dispoziție și vitalitate. Organizați-vă timpul astfel încât să petreceți cel puțin o oră în aer liber, iar, dacă stați într-o încăpere, pe parcursul zilei, lăsați să pătrundă prin geam cât mai multă lumină naturală.

Dr. Melania DUNCA

Rubrica școlii

Se elimină notele

Notele și calificativele vor fi eliminate de la clasele 0-IV, conform unei propuneri făcută de Liviu Pop, fostul ministru al Educației. Acesta dorește ca evaluarea elevilor din învățământul primar să fie făcută „folosind instrumente specifice de evaluare, fără note sau calificative, similare cu cele folosite în alternativa educațională Step by Step, respectiv caietul individual de evaluare; caietul de corespondență cu familia; o fișă pentru evidența frecvenței; portofoliul cu lucrările semnificative privind evoluția elevului”. Eliminarea notelor și calificativelor în învățământul primar nu înseamnă că elevul nu va fi evaluat. În acest moment, în învățământul primar se folosește sistemul numit calificative. Acestea sunt Foarte bine (FB) - Excelent, Bine (B) - Bine, Satisfăcător (S) - Satisfăcător și Insuficient (I) - a eșuat.

Când elevii glumesc

Doi elevi discutau la Bacalaureat:

-Ce-ai scris la română?

-Nimic, am dat foaia albă.

-Frate, ești nebun?! Or să zică ăștia că am copiat unul de la altul!

Pagină coordonată de Roxana FURDEAN

„E mai bine să spunem oamenilor adevărul, decât să le vindem iluzii!”

Ioan VODICEAN - Primar al comunei Săvârșin

Acum, când ecoul ultimului bătut de toacă se mai aude în văzduh după Sfintele Sărbători Pascale, am ales să stau de vorbă cu domnul Ioan Vodicean, primar al comunei Săvârșin.

Hristos a Înviat, domnule primar!

Adevărat a Înviat!

Cum mai e viața oamenilor din localitățile pe care le aveți în grijă?

Primăvara capricioasă a întârziat lucrările agricole și oamenii sunt agitați, aleargă să-și însămânțeze la timp pământurile. Unii sunt nemulțumiți că li se încalcă proprietățile prin lucrările de modernizare a infrastructurii feroviare. Oamenii înțeleg că este o lucrare de interes național, dar și executanții trebuie să trateze cu seriozitate ceea ce fac. Noi încercăm să aplanăm, cum putem, conflictele.

Tocmai v-ați întors din Capitală. Ne puteți dezvălui cu ce gânduri și speranțe pentru Săvârșin?

Am semnat Contractul de finanțare pentru sistemul de iluminat public, care presupune schimbarea tuturor corpurilor de iluminat, cu LED, având viață mai lungă și un consum redus de energie. Firmele care execută aceste lucrări dau garanție 4-8 ani, orice defecțiune fiind remediată gratuit.

Ce obiective v-ați propus pentru anul 2018, în întâmpinarea nevoilor cetățenilor?

Vom continua proiectele începute în anii anteriori, privind infrastructura Săvârșin – Toc, pentru care documentația tehnică s-a finalizat. În prezent, se lucrează la o dispoziție de șantier și la documentația tehnică necesară pentru a executa un covor asfaltic pe drumul din stânga Bisericii Ortodoxe din Toc. De asemenea, urmează să înceapă lucrările la un nou proiect finanțat din Fonduri Europene, pentru care s-a încasat avansul și vizează modernizarea străzilor din localitățile Săvârșin, Hălăliș, Căprioara și Toc. Vom extinde, moderniza și dota Căminul Cultural – Toc. Un proiect aflat în derulare constă în executarea cadastrului general în comuna Săvârșin, iar

pentru deservirea activităților în cadrul serviciului de gospodărire comunală vom achiziționa un autocamion nou. Pentru a asigura condițiile optime desfășurării unui învățământ performant, cu certitudine, anul acesta, începem lucrările la noua grădiniță și investim în extinderea și modernizarea Liceului Tehnologic. Se află în fază de proiect construirea a nouă săli de clasă pentru ciclul primar și gimnazial.

Ce perspective are Săvârșinul de a se crea noi locuri de muncă, prin atragerea unor investitori?

Neavând certitudinea unui anumit număr de persoane care ar putea fi angajate, investitorii nu sunt interesați să vină în Săvârșin. E mai bine să spunem oamenilor adevărul, decât să le vindem iluzii. Totuși, noi locuri de muncă, pentru câteva sute de persoane, vor fi disponibile în perioada următoare, pentru lucrările care se vor derula la modernizarea infrastructurii feroviare.

Anul acesta sărbătorim Centenarul Marii Uniri. Există vreun eveniment cultural care să marcheze acest eveniment istoric?

Cu privire la Centenarul Marii Uniri, suntem în discuții cu reprezentanții familiei regale în vederea organizării, în parteneriat, a unor astfel de manifestări care se for alătura activităților, deja tradiționale, organizate în Săvârșin: Festivalul Național de Literatură ”Dorel Sibii”, aflat anul acesta la a XX-a ediție, ”Zilele Cetății”, ”Târgul de bucate” și, la sfârșitul anului, tradiționalul „Alai al Dubașilor”.

Vă rog să încheiem acest dialog cu un mesaj pentru cetățenii comunei noastre.

Doresc tuturor cetățenilor din comuna noastră ani mulți cu sănătate, împliniri și bucurii. Să ne ajute Dumnezeu să trecem cu bine peste toate obstacolele pe care viața ni le scoate în cale.

Vă mulțumesc pentru timpul acordat și vă doresc spor în tot ceea ce v-ați propus.

Doamne-ajută!

Rubrica Bisericii

Să nu fim nepăsători

În luna în care prăznuim praznicul Ipraznicelor și sărbătoarea sărbătorilor, să ascultăm ce zice dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur în această privință: „Să nu fim nepăsători și nerecunoscători față de binefacerile care le-am luat prin Învierea Domnului. Nici să zicem: iată, Postul Mare a trecut, de acum putem să fim fără de grijă. Căci acum, mai mult decât înainte, trebuie să avem mare grijă pentru suflet ca nu cumva trupul întărindu-se, pe suflet să-l facă mai neputincios. Ca nu purtând grijă pentru rob, de stăpân să ne lenevim. Căci nevoința noastră duhovnicească este pentru toată viața”.

Pr. Romulus FRANCESCU

Din albumul cu poze al primăriei

Conducerea „Uniunii Primarilor din Banatul Istoric” primită la Palatul Mitropolitan din Timișoara, de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit al Banatului Istoric, Ioan. La întrunire a luat parte și scriitorul Vasile Todî.

Pagină coordonată de Ana Maria POPA

„Eu am spus mereu că faptele, nu vorbele sunt cele care arată valoarea unui om!”

Gabriel ILAȘ - Primar al comunei Cenei

Sunt ani mulți de când bat drumurile Banatului, după ce am lăsat Moldova natală, trădând-o, fără voie. Am plecat din „dulcele târg al Ieșilor” și m-am așezat în orașul de pe Bega, iubind Timișoara și toate așezările pitorești din jurul ei.

Frumoasă este și pusta Banatului. Comuna Cenei a fost prima mea oprire în munca gazetărească de la Micul Jurnal, când, în urmă cu peste doi ani, colegul meu, Vasile Todî, m-a convins să îmi încerc condeiul și în alt mod, să scriu doar despre lucruri pozitive și nu așa cum cere consumatorul de presă actual.

Prima mea întâlnire cu Cenei a fost imediat după sărbătorile de iarnă, iar străzile comunei îmi păreau cenușii și tăcute. Ca un șarpe de asfalt ce mă purta în spinare, drumul trecea pe lângă Biserica catolică din Bobda, părăsită și în stare avansată de degradare. Zidurile păreau să sufere în tăcere, asemenea unui om rămas fără lacrimi, de prea multă durere. Ochiurile de geam, sparte și ele, mă strigau din urmă. Intrasem în una dintre cele mai vechi așezări din Banat, atestată documentar la 1221, acum cu peste 2.600 de locuitori – români, sârbi, maghiari și germani.

În ciuda peisajului bacovian, am întâlnit atunci oameni cu chipul luminat de generozitate, vorbă dulce și onestitate. Oameni care vorbesc și acum deschis despre ce a mai spus preotul după slujbă,

ce tineri și-au unit destinele, dar mai ales despre ce a mai făcut primarul prin sate. De altfel, și edilului Gabriel Ilaș i se datorează în parte schimbarea la față a Ceneiului de azi. „Are muncă grea... Se tot războiește cu consilierii în Primărie, dar a făcut ce a putut și o să mai facă, nu-i bai! Nicio muncă nu-i ușoară și nici fotoliul de primar nu-i pentru oricine. Știm noi cine și ce interese poartă, dar noi suntem mulțumiți de dânsul.” Bădia Ion, unul dintre oamenii locului, a ajuns la o vârstă venerabilă, 78 de ani, și mă gândesc la vorba românului care spune: „cine nu are bătrâni să își cumpere!” Și apoi se știe că dacă vrei să afli ce face administrația unei comune trebuie să mergi la bătrânii locului, nu la Primărie.

De altfel, despre problemele din Consiliul Local Cenei ne-a povestit deseori însuși domnul primar și mărturisea că este optimist, în ciuda a toate: „Eu am spus mereu că faptele, nu vorbele sunt cele care arată valoarea unui om. Mi-am dorit și încă doresc să duc la capăt ce mi-am propus și ce am promis oamenilor când m-au ales primar. Păcat că nu am toată susținerea de care aș avea nevoie din partea consilierilor în implementarea proiectelor. Însă, mai știu un lucru. Suntem oameni și vorbim aceeași limbă, trăim aceleași lucruri. O cale de reînnoire a comunicării cu siguranță se va găsi în cele din urmă!” Eu mă gândesc la Cenej, denumirea sârbească a satului, și la Chunej, care în limba turcă înseamnă „livadă de pomi fructiferi”.

Mă uit la străzile satelor comunei de acum și îmi spun că tot așa se vor vedea și roadele administrației în curând.

Sfatul veterinarului

Medicii veterinari le recomandă crescătorilor de oi și vite să nu uite de bolile interne care pot afecta animalele, boli precum ar fi meteorismul sau timpanismul acut gazos, adică animalul se umflă după ce a consumat trifoi, lucernă sau chiar graminee. Fiecare îngrijitor trebuie să posede un trocar (ac mai gros cu care se puncționează animalul), un antifermentescibil (ulei mineral sau vegetal, apă de var stins, zeamă de varză) și trebuie să aibă un minim de cunoștințe în ceea ce privește folosirea acestora. Animalul va trebui trocarizat în flancul stâng, la un lat de palmă mai jos de coloana vertebrală și la un lat de palmă în spatele ultimei coaste. Când pe ac vedeți că apare un lichid spumos, trebuie să administrați pe gură doi-trei litri de ulei, apă de var, zeamă de varză, iar partea stângă acoperiți-o cu o pătură udă. Până să ajungă medicul veterinar, puteți salva viața animalelor.

Nu uitați să râdeți

Un bătrân cu probleme de auz primește un aparat auditiv. După o lună se întoarce la control la doctor.

- Aparatul își face treaba, auzul dvs. e perfect. Cred că familia e bucuroasă că puteți auzi din nou.

- A, nu le-am spus de aparat, doar stau și ascult. Mi-am schimbat testamentul de trei ori până acum...

SC CAPITAL PROGRES SRL

Importă și produce mobilier pentru locuințe, mobilier pentru hoteluri și pensiuni, mobilier pentru birouri și școli, și mobilier tapițat pentru canapele și colțare. Pentru comenzi ne puteți contacta la telefon: 0729/890.401. Ne puteți vizita și la sediul nostru din Calea Timișorii nr 201/203, ori la cel operativ din str. Poetului nr 1C.

„Primăria Traian Vuia va investi peste 610.000 lei pentru noul dispensar din Sudriaș!”

Vasile PETRUESCU - Primar al comunei Traian Vuia

În luna martie 2018, Vasile Petruescu, harnicul primar al comunei Traian Vuia din județul Timiș, a avut două mari victorii. Una a fost în 21 martie, când la București a semnat un foarte important contract de finanțare la Ministerul Dezvoltării în valoare de peste 610.000 lei, prin care va fi modernizat sistemul de sănătate din comună. Cealaltă mare reușită a fost ampla manifestare dedicată marelui inventator Traian Vuia. În 18 martie a fost primul zbor al lui Vuia cu un aparat mai greu decât aerul, ceea ce i-a adus faima mondială, până în zilele noastre. Despre aceste două evenimente organizate de Primăria Traian Vuia, jurnalul interregional Banatul a stat de vorbă cu destoinicul edil, Vasile Petruescu.

Domnule primar Vasile Petruescu, după o lungă luptă cu birocrația, iată că, în sfârșit, ați învins. În luna martie 2018, ați semnat un important contract de finanțare, în domeniul sănătății, foarte necesar pentru comuna Traian Vuia.

M-am întors, în 21 martie, de la Ministerul Dezvoltării cu primul rezultat concret al muncii depuse anul trecut. Am semnat contractul de finanțare pentru o altă investiție din comuna mea. Dezvoltarea comunității mele se va realiza conform celor spuse și acesta este încă un obiectiv pot spune realizat. Importantul proiect este pe Planul Național de Dezvoltare Rurală – Subprogramul Modernizarea Satului Românesc. Obiectivul contractului îl reprezintă alocarea unei finanțări din bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale de 614.627 lei pentru realizarea obiectivului de investiții “Reabilitarea modernizarea și dotarea dispensarului din localitatea Sudriaș, comuna Traian Vuia”. Finanțarea se face prin PNDL 2017 -2020

Cât de important este proiectul pentru localitate?

Proiectul este foarte important pentru comuna Traian Vuia și pentru Sudriaș pentru că dispensarul medical deservește foarte mulți oameni. Faptul că se reabilitează în totalitate va fi foarte bine atât pentru medici și asistenți, cât și pentru pacienții care vor veni la consultații, fiindcă vor avea condiții foarte bune. Este prima investiție de acest gen din localitate.

Cât a durat până când proiectul a fost aprobat?

Mai mult de un an de zile. Asta este birocrația în atragerea acestor fonduri. Așadar se va reabilita și moderniza o clădire din Sudriaș, un sat aparținător de comuna Traian Vuia, care va găzdui dispensarul medical. Vor fi dotări cu mobilier și echipamente medicale. Va fi un dispensar la standarde înalte, moderne.

În luna martie, ați mai avut o mare reușită: Simpozionul din data de 18 martie.

Da, a fost o manifestare foarte reușită, fiindcă au participat mulți invitați, în frunte cu vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, Titi Stanciu, el însuși aviator de meserie. În data de 18 martie, a fost ziua primului zbor al marelui inventator Traian Vuia. La “Muzeul Traian Vuia” am organizat, împreună cu Consiliul Județean Timiș și Asociația Aviatorilor din Timișoara, al șaselea simpozionul dedicat zborului pe care, cu 112 ani în urmă, Traian Vuia l-a realizat cu un aparat mai greu decât aerul. Cu siguranță continuitatea omagierii ilustrului inventator și om politic se va realiza în fiecare an în această zi. Simpozionul a fost un succes atât pentru Muzeul „Traian Vuia”, cât și pentru comună și CJT, fiindcă toate instituțiile au lucrat împreună pentru ca această importantă manifestare să se des-

fășoare în bune condiții. Indiferent de vremuri și de oamenii care sunt trecători și se schimbă, simpozionul dedicat marelui inventator Traian Vuia trebuie să rămână și să aibă loc în fiecare an.

În această vară, va mai avea un mare eveniment dedicat lui Traian Vuia?

Da. Îi invităm pe cetățenii din Timiș, din Timișoara și din întregul Banat, în data de 22 iulie, cu prilejul Zilei Aviației - o manifestare dedicată tot lui Traian Vuia. Atunci vor fi oaspeți de seamă și vor avea loc și demonstrații de zbor.

Pagină realizată de Gheorghe MIRON

„Tuturor consătenilor mei le doresc pace în case și bucurii!”

Ioan BORDUZ - Primar al comunei Fârlug

Puține peisaje mai sublime mi-a fost dat să văd, decât acela al locului pe care se află așezată primăria Fârlugului, de unde, prin aura străvezie a amiezii, se deschide ca o carte a vieții întreg satul. La ora la care am ajuns, din arborii locului zvâcnesc gingașe glasuri de păsări. Pe picior de plecare, domnul primar Ioan Borduz găsește timp și pentru un scurt dialog cu mine.

Domnule primar, în numărul trecut al revistei noastre, la contractul semnat cu Ministerul Dezvol-

tării a apărut suma de 1.200.000 de lei. Corect este 1.200.000 de euro! Rectific acum această sumă destinată alimentării cu apă a localităților Valea-Mare, Remetea-Pogănici și Duleu.

Îți mulțumesc, astfel de scăpări sunt omenești și de înțeles. Greu de înțeles, ori de neînțeles, sunt acele greșeli care trimit oameni nevinovați în temniță și, din păcate, astfel de greșeli, de păcat strigătoare la cer, tot mai dese, sunt numite „erori judiciare”, pentru a suna mai mățos la ureche. La urechea cui?

Domnule primar, mi-am propus în această lună a Paștelui...

Ei Roxana, ce repede trece vremea, ca ieri a fost Crăciunul și am și ajuns la pragul lunii în care ne bucurăm de cea mai importantă sărbătoare a creștinătății.

Și cea mai veche.

Exact. Și în această lună – și nu numai - e bine să facem curat nu numai în case, ci și în suflete.

Cum era Paștele copilăriei dumneavoastră?

O mare bucurie, o bucurie a întregului sat. După Învierea Domnului Iisus, moartea se numește adormire și somn. Ce biruință!

Am aflat, recent, că în comuna dumneavoastră proiectul „Tomate” se revigorează.

Este adevărat. Prin atenția consătenilor mei, prin munca lor, după cum afirmă și doamna Bâte, consilier superior în cadrul Direcției pentru Agricultură Caraș-Severin și coordonator la nivel de județ al proiectului „Tomate”, comuna Fârlug se află în topul legumicultorilor județeni. Această poziție de lider a legumicultorului fârlugean, este și o invitație pentru cititori de a cumpăra tomatele noastre.

Un gând, de încheiere?

Tuturor consătenilor mei le doresc pace în case și bucurii!

Ne-am interesat pentru dumneavoastră

Termenul limită pentru depunerea situațiilor financiare

Până cel târziu la 30 mai 2018, firmele trebuie să transmită Fiscului situațiile financiare anuale, prin intermediul uneia dintre modalitățile prevăzute în legislație. Astfel, există varianta depunerii clasice, la registratura unităților teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice (MFP) sau la oficiile poștale, însă și varianta depunerii exclusiv online, cu atașarea unei semnături electronice extinse. 30 mai

2018 este termenul-limită până la care societățile comerciale trebuie să depună situațiile financiare și raportările contabile pentru anul 2017, la unitățile teritoriale ale MFP. Potrivit legislației în vigoare, bilanțurile pentru anul trecut, însoțite de documentele prevăzute de actele normative aplicabile, pot fi transmise fie în format hârtie și în format electronic, fie numai în formă electronică.

Sfatul medicului

Atenție la... dragoste!

Organizația Mondială a Sănătății a inclus dragostea în registrul maladiilor, fiind considerată o tulburare mintală. Experții în sănătate afirmă că dragostea provoacă dependență, la fel ca drogurile, alcoolul sau jocurile de noroc. Potrivit „Organizației Mondiale a Sănătății”, simptomele acestei maladii sunt gândurile obsesive despre altă persoană, schimbările bruște ale dispoziției, mila față de sine, insomnia, acte negândite, impulsive, dureri de cap și chiar reacții alergice.

Cu toate acestea, din motive fizice, dragostea nu poate dura mai mult de patru ani, cred specialiștii mexicani, care consideră că starea mentală a unei persoane îndrăgostite poate fi comparată cu cea dată de cele mai grave boli psihice.

Vă recomandăm să citiți

Alexis Zorba

Despre acest om fascinant, în prologul romanului, Nikos Kazantzakis spune: „De multe ori mi-a fost rușine în viață surprinzându-mi sufletul că nu îndrăznește să facă ceea ce nebunia supremă - esența vieții - îmi striga să fac; nicio dată însă nu mi-a fost rușine de sufletul meu ca în fața lui Zorba.”

Pagină realizată de Roxana FURDEAN

„Cine fură să răspundă pentru faptele lui?”

Ilie SUCIU - Primar al comunei Lenauheim

Intru în Lenauheim, păsările suie-n ceruri lăsând cuiburi de paie goale, în care nu peste mult timp vor încălzi cu grijă un nou rând de pui. E liniște pe străzile comunei, curățenie și ordine. Se simte și se vede, la fiecare pas, dăruirea primarului pentru comună și oamenii ei. În sediul primăriei se mai fac lucrări de modernizare, dar, cu amabilitatea cunoscută, a găsit domnul primar un loc pentru dialog.

Domnule primar, care sunt pașii ce trebuie să îi facă o primărie într-

un proiect cu finanțare UE?

Mai întâi e grila. Este aprobată grila și direcțiile de finanțare. Uniunea Europeană nu îți face ghidul. Noi îl facem și ne faultăm unii pe alții. Atunci, mergem la UE. Dacă așa îl facem, așa îl primește. E și risc, că se fură uneori, dar cine vrea să fure să semneze pe propria răspundere. Cine fură să răspundă pentru faptele lui.

O altă etapă?

O altă etapă în proiect este studiul de fezabilitate, urmează cererea de finanțare și consilierea. Ai nevoie de firmă de consultanță, studii „geo” etc., apoi se depune proiectul online pe siteul AFIR. Atunci, se primește răspuns că au finanțare sau nu. După aceea începe verificarea.

Adică?

Îți iau proiectul și ți-l verifică, după patru-sase luni sau un an, cum se întâmplă adesea. Apoi primești răspunsul dacă ești eligibil sau nu, și mergi mai departe sau nu.

Ce se întâmplă dacă nu ești eligibil?

E, dacă îți dă eligibilitate faci proiectare,

dacă nu, nu. Asta înseamnă alți bani, altă distracție. După ce faci proiectul, mergi cu el și trebuie să ți-l aprobe. Îl scoți la licitație. Pentru asta, toată lucrarea o trimiți la București. Dacă lor nu le convine ceva îl trimit înapoi. O dată, de două ori, de trei ori.

De câte ori vor ei.

Exact. În cele din urmă, ajungi la o înțelegere și îl scoți la licitație pe site-ul primăriei, pe SEAP. După licitație, începe verificarea. Trebuie expert tehnic, expert judiciar să îți dea ok-ul. După toate astea îi iei pe toți la rând care au depus. Se face eligibilitatea. E o comisie. Primarul nu are voie să participe la nicio comisie. Tu depui proiectul, dar nu știi ce se întâmplă, ca să nu divulgi secrete din comisie. Vine verificatul tehnic și face raportul. Vezi ce lipsește. Comisia îți spune ce preț are și care e cel mai bun și câștigă. E dat câștigătorul. Încep contestațiile, că de ce acel proiect e câștigător și nu e e celălalt. Trecem peste contestații. Se stabilește clar cine rămâne. Mergi iar la AFIR la final.

Domnule primar, cât durează acest chin?

Luni de zile sau ani.

Plec din biroul domnului primar, năucit, dar convins că țara asta, va mai baleta multă vreme între Ana și Caiafa...

Rubrica Bisericii

Tatăl nostru - cartea de vizită a limbii în lume

Cea mai veche variantă a rugăciunii Tatăl nostru s-a conservat în limba greacă, pe un papirus datat în jurul anului 200. În privința contextului în care a apărut rugăciunea în limba română, cercetătorul Iosif Camară precizează că prima versiune a rugăciunii Tatăl nostru în românește se păstrează într-un evangheliar din 1551-1553. Rugăciunea apare deci odată cu primele texte românești.

În Biblie, deși Tatăl nostru apare în două evanghelii – Matei și Luca - Tatăl nostru este cartea de vizită a limbii în lume, căci ea conține termeni fundamentali din graiul unei comunități istorice – parternitate, cârmuire, voie, pâine, rău etc.). Așa se face că a fost cel mai citat text în vechile studii de comparativism lingvistic sau pur și simplu pentru a demonstra latinitatea limbii române.

În forma actuală, rugăciunea Tatăl nostru conține 60 de cuvinte, din care 90% sunt de origine latină, iar 10% sunt împrumuturi din alte limbi – sau derivate românești din împrumuturi: slave (sfintească, voia, greșalele, greșiților, ispită, izbăvește) și maghiare (viclean).

Rubrica școlii

Admiterea la liceu în 2018 se modifică

Admiterea la liceu pentru anul 2018 va începe efectiv în lunile mai și iunie. Noutatea de anul acesta

o reprezintă propunerea de modificare a modalității de calcul a mediei de admitere la liceu. Astfel, media claselor V-VIII, care contează în proporție de 20% la admitere, să fie calculată doar din tezele de la materiile de bază. Aceste materii vor fi Limba română și Matematica pentru clasele a V-a, a VI-a și a VII-a, plus Istorie sau Geografie în clasa a VIII-a. Foarte important este și faptul că aceste teze vor deveni teze naționale, urmând să se dea în același timp, cu subiect unic.

Pagină realizată de Gheorghe MIRON

„Indiferent câtă putere ai avea ca om, dacă nu ai aproape cetățenii, singur nu poți, oricât ți-ai dori, să atingi obiectivele propuse!”

Sorin MUNTEANU - Primar al orașului Buziaș

Domnule primar, ați fost conducătorul Stațiunii Balneo-climaterice Buziaș, sunteți edilul orașului-stațiune, carevașăzică, pot să cred că despărțirea e una spre bine?

După cu știi, nu există orașul Buziaș fără stațiune, fără apele minerale, fără parcul natural. Draga mea, Buziașul, fără aceste minunate bogății naturale, ar fi rămas o comună aflată între Lugoj și Timișoara. Dar, Dumnezeu ne-a dat, cum spuneam, aceste bogății naturale și iată se împlinesc, la anul care vine, două veacuri de certificare ca oraș stațiune. Revenind la ținta întrebării tale, îți confirm că trecerea mea...

Alegerea dumneavoastră...

Alegerea mea în fruntea administrației orașului Buziaș îmi oferă prilejul să acord un interes aparte acestui formidabil obiectiv turistic. Cum să nu acord toată atenția unei stațiuni de interes național? Doresc o dezvoltare a orașului, în deplină armonie, atât cu stațiunea, cât și cu agenții economici ce investesc în sistemul balnear. Anul trecut a fost pentru întâia oară când am participat ca un tot unitar la cel mai mare târg de turism al României, cel de la „Romexpo”.

Buziașul cunoaște o dezvoltare surprinzătoare și pe latură viticolă.

Este adevărat, s-a revitalizat sectorul viticol, au apărut pe dealurile noastre crame frumoase.

Domnule primar, oamenii orașului, parte din

ei, susțin că s-ar acorda stațiunii șanse mai mari de dezvoltare, dacă ar fi preluată de primărie. Ce le răspundeți acestor oameni?

Au existat, în acest sens, mai multe discuții, a fost chiar alocată o sumă de bani pentru achiziționarea pachetului majoritar al societății.

De către cine?

De către Consiliul Județean Timiș în parteneriat cu Primăria orașului Buziaș. Pentru o mai exactă cunoaștere a lucrurilor, cititorii se pot uita pe bugetul Consiliului Județean și acolo vor găsi suma alocată pentru evaluare și pentru facerea primilor pași pe drumul care duce la achiziționarea întregului patrimoniu al societății.

Credeți în viitorul stațiunii în acest mod?

Eu cred oricum în viitorul acestei perle, dar prin trecerea către cele două instituții ar exista alte oportunități de finanțare, de sprijin, fondurile atrase astfel vor putea reda stațiunii farmecul de odinioară. Și când spun asta, fac referire și la clădirile istorice, la ansamblul arhitectural...

Deja, acolo s-au făcut primii pași.

Da, putem spune că prin refacerea colonadei s-au făcut primii pași.

Domnule primar – mi-a plăcut – și vă spun asta la final de interviu, acel îndemn al dumneavoastră, aflat la început de drum: „Împreună pentru Buziaș!”.

Îl păstrez chiar și acum, cred în el, nu a fost și nu va fi niciodată un slogan gol de conținut, ci mereu un crez al meu, pentru că indiferent câtă putere ai avea ca om, dacă nu ai aproape cetățenii, singur nu poți, oricât ți-ai dori, să atingi obiectivele propuse.

Vă invităm la Buziaș!

La noi...

Concentrațiile de aeroioni negativi sunt mai ridicare decât cele obișnuite pentru altitudinile joase (în general circa 400-700 perechi de aeroioni negativi/cm aer). La nivelul stațiunii concentrația de aeroioni negativi se situează între 800-1270/cm aer.

Rubrica școlii

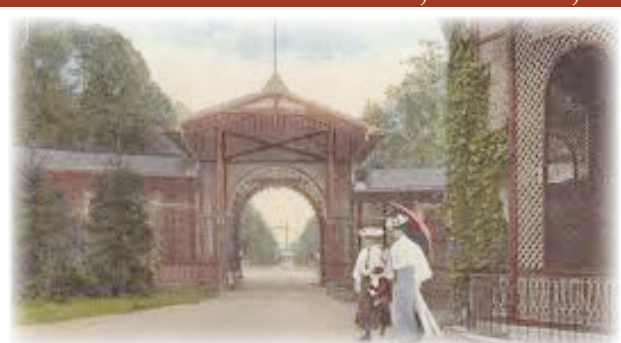
Câte teme ar trebui să aibă elevii în vacanță?

Programul elevilor români este foarte încărcat, motiv pentru care ei asimilează tot mai greu informațiile noi.

Ministrul Educației dă un ordin prin care spune, de pildă, că la învățământul primar, la clasa pregătitoare, nu se dau teme acasă. Pentru învățământul primar, timpul pe care trebuie să îl petreacă un elev pentru a face teme nu trebuie să depășească o oră, iar la gimnaziu, două ore. Pentru învățământul gimnazial crește gradul la două ore. Pentru liceu, sigur că trebuie să fie ceva mai mare. Asta este o obligație pe care trebuie să o coreleze fiecare dascăl, fiecare profesor, fiecare educator cu ceea ce gândește că este quantumul de rezolvare a unei probleme sau sarcini sau a unei teme.

Din albumul cu poze al orașului Buziaș

Trecute doamne pe aleile parcului

Pagină realizată de Roxana FURDEAN

„Pe toți cei care doresc să ne cunoască locurile, obiceiurile și omenia îi invităm la un păstrăv și la un pahar de țuică!”

Ioan SIMOC - Primar al comunei Pietroasa

Însotesc pe președintele Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, domnul Vasile Todî, până la poarta casei sale de creație, undeva în codrii Zărandului. De aici, plec singură spre cea mai estică așezare a județului Timiș: Pietroasa. „Acolo – îmi spune Vasile Todî – vei întâlni un primar destoinic, care, prin munca sa, a reșezat comuna Pietroasa pe un drum frumos. El însuși, primarul, fiind un bărbat frumos, frumos chiar și azi când se află în pragul tinereții înțelepte.” E primăvară și munții au îmbrăcat mantia verde a renașterii, legănând, odihnitor, frunzișul stelar deasupra așezării. Înainte de a mă întâlni cu domnul primar Ioan Simoc, încerc să privesc în adâncul pădurii, „în cel mai adânc luminiiș din adâncul pădurii, unde lumina-n uitare de sine își pierde culorile.”

Domnule primar, nu ne-am mai văzut de la întrunirea Uniunii Primarilor din Banatul Istoric, la capătul căreia mi-am propus să vizitez această comună pe care ați reușit „să o scoateți din anonim”.

Comună pe care dumneata, domnișoară Roxana, prin intermediul „Micului jurnal al primăriilor”, dorești să o promovezi și dincolo de hotarele Banatului.

O fac cu plăcere.

Pentru că este cea dintâi întâlnire a noastră, voi reaminti, pentru cititorii din alte așezări, că în anii care au trecut, am reușit, la Pietroasa, să modernizăm telefonia, iluminatul public, să introducem televiziunea prin cablu și să asigurăm procesului de învățământ condiții optime de desfășurare.

Sunteți, ca suprafață, o comună mare, una din cele mai mari ale județului.

Da, avem peste 15.000 de hectare, ca suprafață, din care pădurea ocupă mai bine de 12.000 de hectare.

Clima și vegetația în altitudine au condiționat în zona comunei Pietroasa formarea etajelor faunistice diferite, așa cum se observă în pădurile de amestec de fâgete cu rășinoase, altele fiind cele din mediul faunistic al fâgetelor, cu alte valențe în subetajul forunului și al pădurilor de cer și garniță. Resursele faunistice sunt reprezentate prin diferite specii de vânat (jder, răs, lup, pisică sălbatică, că prior, mistreț), existând un fond de vânătoare arondat de 13.500

De-ale locului

hectare. Prin valorificarea cărnii de mistreț, căpriori, din taxe de pescuit și amenzi de vânătoare se obțin venituri semnificative. Pa-

sionații vânătorii și ai pescuitului se pot caza la Cabana „Cheia”, care aparține Regiei Naționale a Pădurilor, Romsilva. În apa râurilor se practică numai pescuitul sportiv (păstrăv, clean). Păstrăvăria din comună crește păstrăv curcubeu pentru consum, dar și păstrăv indigen pentru deversare în râul Bega, astfel făcându-se repopularea fondului piscicol Bega Poieni. O atracție sportivă o constituie terenul pretabil la practicarea motocrosului și traseele turistice pentru iubitorii de drumeții.

„Moara lui Danciu”

În comuna Pietroasa există trei mori, cu o importanță economică relativ mică. Morile se întâlnesc în localitățile Poieni, Crivina de Sus, Fărășești. Sunt acționate de forța apei și se folosesc în special pentru măcinatul porumbului. Un punct de atracție etnografică îl reprezintă moara de apă din coasta satului Crivina de Sus - așezată pe malul drept al râului Bega - cu roată verticală, care a funcționat multă vreme, fiind construită în perioada interbelică de localnicul Iosif Danciu (născut în noiembrie 1913).

„Singura personalitate, aparent politică, ce poate face bine României este primarul!...”

La ieșirea din sala în care a avut loc întrunirea „Asociației Primarilor din Banatul Istoric”, ținută în municipiul Reșița, Vasile Todî era dornic de o plimbare pe jos. L-am însoțit și l-am întrebat...

Ați depus și continuați să depuneți un efort adolescentin pentru ca Uniunea Primarilor din Banatul Istoric să prindă puteri. De ce?

Pentru că am crezut și cred, în continuare, că singura personalitate, aparent politică, ce poate face bine României este primarul. De la ceilalți, care și-au făcut din politică o profesie, oamenii nu au ce aștepta. Din drag de Banat, am dorit să conving acești oameni să se grupeze într-o asociație a acestei regiuni, pentru că numai ei, uniți, pot face în Banat ca fiecare frunză de dud să se preschimbe, din nou, într-o rochie de mătase. Din acest motiv, nutresc pentru primari un respect egal cu cel pe care îl întrețin pentru preoți și dascăli, socotind că primarul reprezintă singura personalitate eligibilă a unei comunități. Comparativ cu un parlamentar, primarul nu este votat, este ales! Spuneam odată, că un primar poate face dintr-o mediocritate un parlamentar, un parlamentar care să ajungă chiar și ministru, precum se vede, dar niciodată un politician nu poate determina alegerea unui primar. Pe un primar îl aleg oamenii pentru faptele sale, pe când un parlamentar este votat pentru promisiunile lui, de cele mai multe ori, mincinoase.

Ce mai face scriitorul Vasile Todî?

Cu plăcere stă de vorbă cu tine.

De ce „atâta” Sadoveanu în biblioteca dumneavoastră? Tinerii de azi...

Nici bătrânii, din păcate, nu-l mai citesc, dacă acest adevăr ai dorit să-l reliefezi.

Exact.

Draga mea colegă, despre Sadoveanu nu pot vorbi decât în termeni de plecăciune și admirație. Este primul scriitor român care a trăit numai din roadele muncii sale. Marele stăpân al metaforelor, Fănuș Neagu, îl așeza pe conul Mihail alături de Cehov, de Maupassant, de Caragiale. De Hemingway și Fitzgerald. Scriitor care, citindu-l, te suie în leagănul bucuriei. Sadoveanu e duhul dumnezeiesc care ne învață cu fiecare pagină scrisă, cum trebuie privită viața pentru a fi frumoasă. Îndemnul său fac mai mult bine sufletului decât toți medicii lumii.

De ce zâmbiți?

Am zâmbit unei aduceri aminte. Am zâmbit unui celebru distih al său. Îl știi?

Nu îl cunosc pe Sadoveanu în ipostază rimată.

Ei, după ce a vizitat el celebra școală de literatură, unde, întrebat fiind: „Maestre, câți scriitori vor ieși de aici?”, a răspuns: „Atâția câți au intrat!” Sadoveanu s-a apropiat foarte mult de Labiș, pe care văzându-l, cum se îndeamnă la pahar cu Alexandru Andrițoiu, s-a lăsat inspirat pentru cunoscutul distih: „Toată lumea bea cu țoiu / Numai Labiș cu-Andrițoiu”.

Recitați frumos, câți știi oare că ați fost și actor?

Pentru o vară. Stai! Ce versuri frumoase are

cântecul bănățean: „Banii mei de-un an și-o vară / Mi-o mâncat mândra aseară.”

«Mâncă» mândrele banii, domnul meu?

Nu mai mulți decât nevestele.

Actorul preferat?

Radu Beligan. În muzeul teatrului românesc, Beligan e un Stradivarius. Crescut de Iancovescu, draga mea. Iancovescu nu a fost însurat niciodată, nu a avut copii și l-a socotit pe Beligan copilul lui. Iancovescu, iubitul Elvirei Popescu... Odată, la un spectacol de mare succes, care s-a jucat mult timp cu casa închisă, Beligan a ajuns, ca spectator, cu puțin înaintea de ridicarea cortinei. Ca de obicei era atâta lume că n-aveai unde să arunci un ac. Cineva

i-a spus în culise maestrului Iancovescu: „A venit și Beligan, dar n-a mai găsit loc și stă-n picioare, săracu’ ”... La care, Iancovescu, cu mult umor, a replicat: „Vai, da’ nu se poate! Beligan să stea în picioare? În picioare? Pai... în genunchi să stea, când joc eu!!!...” Roxana, gândindu-mă acum că eu am jucat pe scena teatrului al cărui părinte a fost Radu Beligan, teatru inaugurat pe 5 ianuarie 1961, aveam pe atunci trei ani, mă învecinez, brusc, cu fericirea!

Ce este fericirea?

Nu știu, dar știu cum poți să te învecinezi cu ea. Cum?

Iubind oamenii și respectând poruncile lui Dumnezeu.

Pe toate?

Da. Cu precădere, pe cea care îți cere să-ți sfințești cu dragoste pe tatăl și pe mama ta.

Vă las să vă întoarceți în mijlocul primarilor.

Roxana, te rog să reții că primarii, în majoritatea lor, în marea lor majoritate, sunt foști conducători de mari instituții, fie ele de învățământ, cum este cazul domnului Francisc Boldea de la Lugoj ori a domnului Marcel Avram de la Făget, ori de foste mari societăți agricole, fie ele de stat ori cooperatiste. Ei bine, văzând dâșii că aceste entități au fost condamnate la pieire peste capul lor, s-au înrolat voluntari în fruntea obștii, în care s-au format ca oameni, încercând să mai salveze ce se mai putea salva. Mulți dintre ei, crescuți în cultul hărniciei bănățene, au reușit, cu mari eforturi, desigur, să readucă comunelor și orașelor Banatului, frumusețea de odinioară. Cum să nu respecti asemenea oameni? Preasfințitul Gurie, căruia i-am înmănat, pe scena teatrului din Lugoj, cea mai înaltă distincție a „Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric”, spunea odată că „Primarul, omul reper moral, intelectual și gospodăresc al unei comunități, este părintele fără veșminte preoțești al celor din „parohia”(primăria) ce i-a fost încredințată.”

Dialog consemnat de Roxana FURDEAN